MAASEUDUN TULEVAISUUS
Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Kotieläintila on lomansa ansainnut

Suomalaista lomitusjärjestelmää ja viljelijöiden oikeutta lomaan ollaan rajoittamassa tuntuvasti ensi vuoden alussa, jos sosiaali- ja terveysministeriön (STM) suunnittelemat säästötoimet toteutuvat.

Ministeriö karsisi lomitusjärjestelmästä alle 10 000 euroa myel-työtuloa vuodessa ansaitsevat viljelijät ja ne, joilla lomituspäivä jää alle neljään tuntiin. Lakiluonnos linjaa lisäksi, että tilalla pitää olla vähintään kahdeksan eläinyksikköä, kun nykyisin alaraja on puolet siitä.

Säästötoimien toteutuminen tarkoittaisi, että peräti 2 700 yrittäjää jäisi kokonaan vaille lomaoikeutta eli he eivät saisi jatkossa enää vuosilomaa tai sijaisapua lainkaan.

> Ministeri Juha Rehula (kesk.) on paljon vartijana.

Jos yrittäjä joutuisi esimerkiksi sairaalaan, sijaisapua ei olisi tarjolla, vaan eläinten hoito olisi viranomaisten mielestä silti yhä hänen vastuullaan. Myös kasvinviljelijät menettävät sijaisavun kokonaan.

Eläinyksiköiden alarajan tuplaus rajaisi esimerkiksi maidontuotannossa alle kahdeksan lehmän tilat lomituksen ulkopuolelle. Lammastiloilla lomaoikeus edellyttäisi vähintään 80 yli kuuden kuukauden ikäistä lammasta, käytännössä emolampaita tai siitospässejä, kun suomalaisten lammastilojen keskikoko on alle 70 emolammasta.

Eläinmäärärajoihin voi olla luvassa jopa lisätiukennuksia jatkossa.

Säästötoimet tuntuvat merkittävästi myös lomaoikeuden säilyttävien tilojen taloudessa, sillä maksullisten lomapäivien tuntihintaa nostetaan reippaasti, liki 40 prosenttia. Lisäksi lomituspäivän rajaaminen enintään kymmeneen tuntiin koskettaa satoja viljelijöitä.

Samalla estetään perheenjäsenten mahdollisuus lomittaa. Monella maatilalla vanhempien lomittaminen on tarjonnut tuleville isännille ja emännille hyvää harjoitusta kantaa vastuuta karjan hoidosta.

Säästöt vievät lisäksi maaseudun työpaikkoja. STM laskee, että leikkauslista veisi työn 280 kokoaikaiselta lomittajalta ja 40 ihmiseltä hallinnosta. Lomittajia edustava toimihenkilöliitto Jyty arvioi työpaikkojen vähentyvän jopa 400:lla, jos maksullisen lomituksen kallistuminen verottaa sen käyttöä.

Lomituksen alueellista saatavuutta voi rajoittaa sekin, jos lomituksen painopistettä siirretään kunnallisista palveluista yrityslomitukseen. Etäällä sijaitsevien tilojen lomitus ei välttämättä houkuttele yrityksiä.

Budjettilakeihin kuuluva luonnos on parhaillaan lausuntokierroksella MTK:ssa, SLC:ssä, Melassa sekä lomituksen järjestämisestä omalla alueellaan vastaavissa kunnissa. STM on asettanut lausuntojen takarajaksi tämän viikon.

Kuinka paljon lausuntojen antajilla on vaikutusvaltaa lopputulokseen, jää nähtäväksi. Toivottavasti käytännön järki voittaa ja lomitussäästöjen korvaajia löydetään muualta.

Ennen lopullista voimaanastumista laki vaatii vielä EU-komission hyväksynnän.

Maaseudun ihmiset äänestivät laajalti viime vaaleissa nykyisiä hallituspuolueita. Pettymys on suuri, jos ”oma” hallitus merkittävästi leikkaa lomitusta ja viljelijän oikeutta lomaan. Suomi pitää laittaa kuntoon. Siksi kohtuullinen säästö ymmärretään, mutta kohtuutonta ei. Ministeri Juha Rehula (kesk.) on paljon vartijana.

Pieni tila tarvitsee lomaa siinä missä isokin. Työ on päinvastoin usein jopa kuormittavampaa, sillä pienen karjan hoito ei välttämättä ole niin koneistettua kuin isommilla tiloilla.

Lomitus on tärkeä tapa turvata viljelijöiden henkistä ja ruumiillista jaksamista. Jo tieto lomaoikeudesta auttaa usein jaksamaan, pientä lammastilaa Virroilla pitävä Juha Koro sanoo. (MT 5.10.)

Leikkausten ajoittaminen juuri tähän syksyyn on outoa. Poikkeuksellisen vaikea kasvukausi ja taloudellinen ahdinko kuormittavat viljelijöitä raskaasti. Vaikean tilanteen pitäisi olla tiedossa myös valtion hallinnossa.

Kyse on ennen kaikkea oikeudenmukaisuudesta ja kansalaisten tasavertaisesta kohtelusta. Ei ole oikein, että kun julkishallinnossa lomaoikeutta rajataan kuuteen viikkoon, liki 3 000 viljelijää jää kokonaan vaille lomaoikeutta.

Pilkkaamalla ei maata rakenneta

Viime viikolla eduskunnassa käyty keskustelu hallituksen kärkihankkeista ei sujunut kaikilta osin asiallisesti. SDP:n ryhmäpuheenvuoron pitänyt kansanedustaja Timo Harakan mukaan hallitus syyllistyy ”navettanäpertelyyn”, koska hallitus suuntaa 90 miljoonaa maatalouden kehittämisrahastoon.

Vaikka eduskunnassa on tapana käyttää värikästä kieltä, niin jonkinlainen raja siinäkin pitää olla. Leimaamalla omaan elinkeinoonsa investoivat yrittäjät näpertelijöiksi, Harakka osoitti tietämättömyytensä. Jos maatalouden miljardin euron vuosittaiset investoinnit ovat näpertelyä, minkä kokoisia ovat ne ”oikeat” investoinnit?

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.

VIERAILIJA

Kansallinen kasvuohjelma

”Järjestöjen tilannekuvat ovat nyt melko samanlaiset: kun yksi hyppy ei onnistunut, voidaan ottaa kolme pienempää loikkaa.”

Näin arvioitiin ja uutisoitiin keväällä, kun pääministeri Juha Sipilän johtamat neuvottelut yhteiskuntasopimuksesta päättyivät. Se oli – vanhaa kunnon termiä käyttääkseni – eräänlainen kurkistuskierros.

Yks-loikka ei siis kantanut perille. Onneksi Suomella on yhä jäljellä uusi mahdollisuus työllisyyttä ja kilpailukykyä kohentavaan kolmiloikkaan.

Yhteisvaluutan oloissa on kaksi tapaa sopeutua talouden alamäissä, kun valuuttakurssia ei ole työkaluna: joko työmarkkinat ja palkanmuodostus joustavat – tai sitten työllisyysaste joustaa ja työttömyys kasvaa.

Suomessa on joustettu työttömyyden nopean ja rajun kasvun kautta. Valinnan seuraus on inhimillinen ja yhteiskunnallinen tragedia.

Suomi on jäykän keskitetyn palkanmuodostuksen vuoksi työmarkkinoiden sopeutumiskyvyssä 140. sijalla Maailman talousfoorumin listalla, jolla on 140 maata. Vaikka ei ottaisikaan näitä reittauksia kirjaimellisesti, kertoo tämä siitä, että suomalaisen työn kilpailukyvyn pelastaminen edellyttää uudistuksia työmarkkinoilla, etenkin paikallisen sopimisen kehittämistä.

> Synkähkön näkymän edessä ei pidä alistua.

Vanhan työmarkkina- ja talouseliitin viime aikoina sekä katsomosta että puskasta heittämä kritiikki ei istu tämän ajan realiteetteihin: suurtyöttömyys ja jatkuva taantuma edellyttävät ennakkoluulottomia ratkaisuja. Olivatko miehet ennenkään rautaa? Jos asiat meillä kerran ennen hoidettiin niin loistavasti, niin miksi ihmeessä meillä on nyt puolimiljoonaa suomalaista työttömänä ja olemme kärvistelleet kohta viisi vuotta talouden taantumassa?

Synkähkön näkymän edessä ei pidä alistua. Tarttis tehdä monta uudistusta. Sipilän hallitus tähtää uudistuksiin, jotka ovat hyvin tiedossa: ensin kustannuskilpailukyvyn nopea korjaaminen 5 prosentilla; sitten perään lähivuosiksi maltillinen palkkaratkaisu ja palkkanormin määrittäminen vientisektorilla; kolmanneksi paikallisen sopimisen edistäminen ja henkilöstön aseman parantaminen päätöksenteossa.

Työmarkkinoiden uudistamisen rinnalla työpaikkojen luomiseksi tarvitaan investointeja sekä kasvuun kykeneviä yrityksiä. Rahoitus on monesti – yhä vieläkin – pullonkaula. Yritysten rahoitusehtojen parantamiseksi on ministeriössäni koottu kärkihankkeiden kasvurahoitusta, joka koostuu useasta eri osasta.

Kasvuohjelmiin ja innovaatioiden kaupallistamiseen – kärkenä biotalous, cleantech ja terveysteknologia – ohjataan lähes 200 miljoonan euron lisäpanostukset kolmen vuoden aikana.

Työllisyys ja kilpailukyky -kärkihankkeen osana otamme käyttöön kasvuhakuisten pk-yritysten välirahoitukseen tarkoitetun 300 miljoonan euron lainaohjelman, jonka Finnvera käynnistää ensi vuoden alkupuolella.

Uusiutuvan energian investointeihin sekä pilotti- ja demohankkeisiin suunnataan kolmen vuoden kuluessa 100 miljoonaa euroa lisärahaa.

Kärkihankkeiden kautta syntyy lisää kansallista yritysrahoitusta siten yhteensä lähes 600 miljoonan euron verran.

Näiden kansallisten panostusten lisäksi on Euroopan Investointirahastoa hyödynnettävä tehokkaasti Suomessa, etenkin riskipitoisiin innovatiivisiin sijoituksiin. Kansallisten ja eurooppalaisen investointirahoituksen myötä Suomessa voi toteutua vuosittain noin miljardin euron lisäsijoitukset.

Nyt on toimittava kaikilla rintamilla kestävän kasvun ja uusien työpaikkojen puolesta. Tämä edellyttää yhtä lailla sekä työmarkkinoiden uudistamista että investointien vauhdittamista, jotka tavoitteina tukevat toisiaan. Kenenkään ei ideologisista syistä pitäisi torjua tällaista kansallista kasvuohjelmaa, eikä panna tieten tahtoen kapuloita rattaisiin. Muutoin Suomen hukka perii.

OLLI REHN
elinkeinoministeri (kesk.)
olli.rehn@tem.fi

RAHIKAINEN

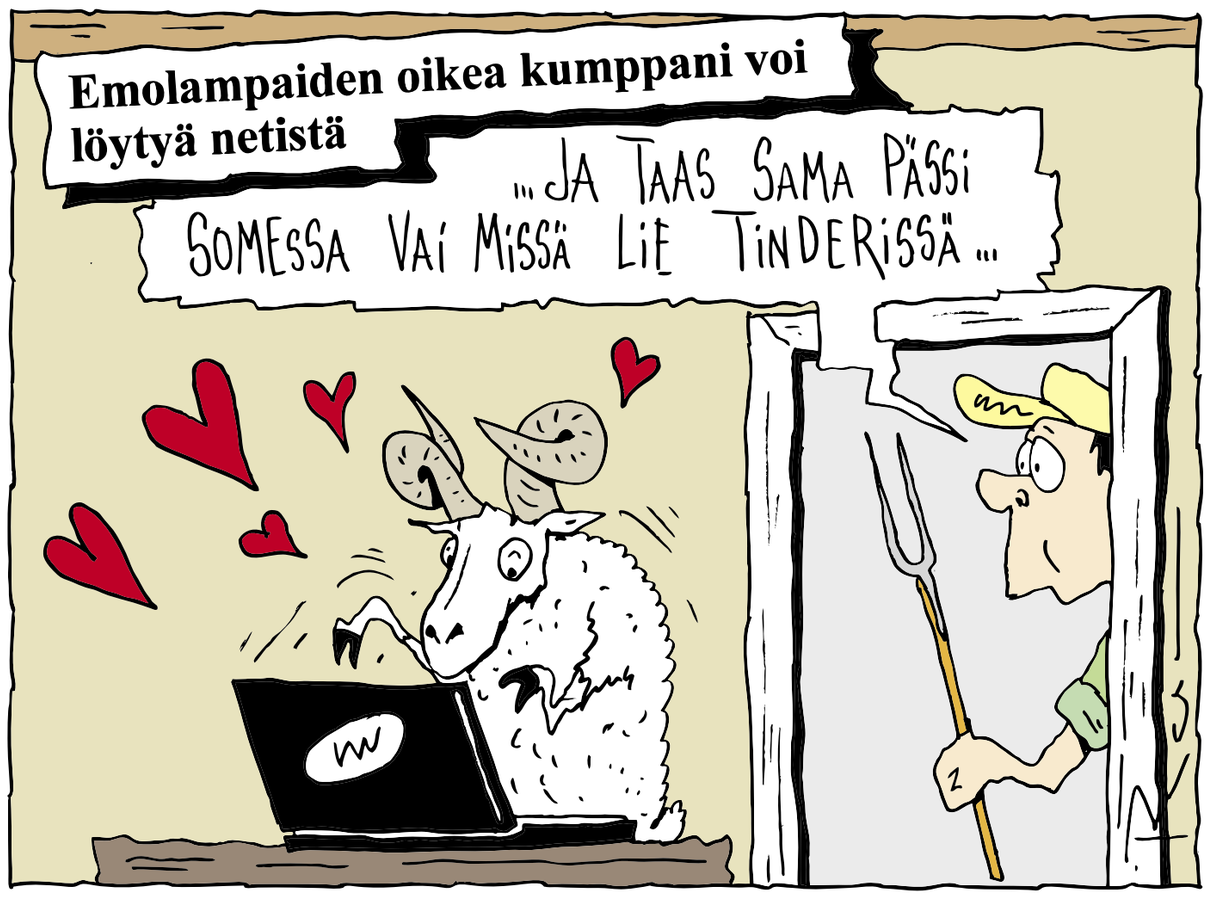

TOIMITTAJALTA

Pakolaisuuden lähteillä

Pakolaisuuden syitä pitäisi hoitaa lähtöpaikoilla mutta siihen ei saisi käyttää rahaa. Kun kaikesta muustakin on leikattava, niin myös kehitysavusta.

Hallitus päätti leikata kehitysavusta rankasti suhteessa siihen kaikkeen muuhun. Lisäksi päätökset laitetaan toimeen ”suit sait sukkelaan”, ilman siirtymäaikoja.

Suomalaiseen tapaan toimia ei kuulu sovituista asioista lipeäminen. Nyt siihen kuitenkin joudutaan niin kansalaisjärjestöissä kuin ulkoasiainhallinnon sisällä.

Samaan syssyyn meillä on sylissämme kaikkien aikojen pakolaistulva eikä siihenkään ole varaa.

Eikö tässä ole ristiriita?

Syyrian ja Irakin sotaa pakenevien joukossa on runsaasti niitä, jotka hakeutuvat Euroopaan vain paremman elintason toivossa.

Pyrkimys vaurastumiseen on inhimillistä. Meiltäkin on lähdetty köyhyyttä pakoon Australiaan ja Yhdysvaltoihin asti.

Paine siirtolaisuuteen vain kasvaa samaa tahtia ennen kaikkea Afrikan väestön kanssa. Vaikka monessa Afrikan maassa talouskin kasvaa – päinvastoin kuin meillä, nuorison työttömyys on vähintään Suomen luvuissa.

Arabikevät oli vain esinäytös sille, ettei nuoriso enää suostu katselemaan harvojen rikastumista ja huonoa hallintoa.

Vietin toissa viikon Somaliassa.

Sisämaassa Garowen kaupungin ulkopuolella lämpötila lähenteli 40:tä, vaikkei ole vuoden kuumin aika. Hiekan pöly tunki silmiin. Varjostavia puita ei juuri arolla näkynyt.

Autonkuljettaja osoitti tien laitaa yksin jalan vaeltavaa. ”Tuokin on varmaan matkalla teille. Tätä reittiä ne menevät, joka päivä.”

Sinne se nuori mies taivaltaa: jäljellä nelisentuhatta kilometriä Etiopian ylänköjen yli, läpi sotivan Etelä-Sudanin Libyan aavikoille ja sieltä surulliselle meriseikkailulle kohti Italiaa.

Totesimme kuskin kanssa vaisusti, että unelma vauraasta lännestä elää tarua ihmeellisempänä.

Huokasin. Meiltä on Italian saappaankärkeen lyhyempi ja kaikin puolin helpompi matka. En lähtisi edes urheilumielessä tallustamaan.

Kansainvälinen siirtolaisjärjestö IOM tekee Somaliassa Suomen ulkoministeriön rahoituksella erittäin onnistunutta työtä.

Terveydenhuollon ammattilaiset ovat palanneet eri puolilta maailmaa antamaan osaamistaan sukunsa kotimaahan. Aloite asiantuntijapalveluun tuli ryhmältä Suomen somaleja, joista muutaman tapasin. Nyt myös muut länsimaat ovat aloittaneet vastaavaa (MT 2.10.).

IOM:n ja Suomen ohjelma siirtyy muualle Somaliaan sitä mukaa, kun rauhakin leviää kuten uutistausta viereisellä sivulla kertoo.

Kevään sateet loppuivat Somaliassa kuukautta lyhyeen. Nälänhätä on taas noususSa maassa, jonka elintarvikkeista erään arvion mukaan jopa 95 prosenttia tuodaan, kun oman on sota tuhonnut.

Nyt pelätään, koetaanko pian tulvia, joita säätieteilijät ennustavat El Ninon aiheuttavan.

En sano, että apua pitää antaa ehdoitta. Enkä sano, että Suomen pitää ottaa vastaan kaikki pakolaiset.

Mutta jos varsinkin Somalian kaltaisissa hauraissa ja maailman köyhimmissä maissa asuvia ei tueta heidän kotiseuduillaan synnyttämään itse työtä ja tuottamaan ruokaa, pakolaisuus jatkuu. Ensiksi tulevat toiveikkaat nuoret miehet, sitten heidän sukulaisensa.

Olemme nähneet siitä tulvasta vasta alun.

KAIJALEENA RUNSTEN
kaijaleena.runsten@mt1.fi
@KiiRuns

LEHTIKATSAUS

Tärkeää tutkimusta

Karjalainen on huolestunut Euroopan metsäinstituutin Efin rahoitusleikkauksen seurauksista.

”Jos tämänvuotisesta 1,2 miljoonan euron valtion rahoituksesta leikataan ensi vuonna budjettiesityksen mukaisesti 400 000 euroa, seurauksena voi olla koko metsäinstituutin toiminnan loppuminen Joensuussa. Se olisi kova isku paitsi ’Euroopan metsäpääkaupungille’ myös koko Suomelle. Pääkonttorin sulkeminen Joensuusta uhkaisi kokonaisuudessaan Suomen asemaa metsäinstituutissa (Karjalainen, 8.10.).

Säästettävä on, selvä se, mutta ei lypsävää lehmää ole koskaan kannattanut teurastaa säästämisen nimissä.

Efin laskelmien mukaan sen toiminta tuottaa Suomelle 2,5 miljoonaa euroa esimerkiksi veroina ja tilavuokrina. Valtio saa rahansa siis kaksinkertaisina takaisin, ja lisäksi saamapuolelle tulee vielä piristysruiske paitsi kulutukseen myös henkiseen elämään.

Suomen metsäosaamisella ylvästellään niin juhla- kuin eduskuntapuheissakin. Hallitus luettelee kärkihankkeidensa kärjessä biotalouden edistämisen. Samaan aikaan sahataan oksaa puujalan alta – ja juuri muuta varmaa ja jo olemassa olevan pohjalle kehitettävissä olevaa tulonlähdettähän meillä ei ole jäljellä.”

Uusi mitoitus pelottaa

Vanhustenhuollon suunniteltu henkilöstömitoituksen pienennys pelottaa alan asiantuntijoita, kirjoittaa **Hämeen Sanomat**.

”Hallituksen suunnitelma pienentää henkilömitoitusta vanhustenhuollossa pelottaa alan asiantuntijoita, mutta varsinkin vanhuksia ja heidän omaisiaan.”

”Esimerkiksi Hämeenlinnassa on pohdittu, ettei radikaaliin henkilöstömäärän pudotukseen ole järkevää mennä.

Sen sijaan tulevaisuudessa voidaan ehkä pestata lisää muun muassa hoiva-avustajia, joita ei tähän mennessä ole saanut ottaa lukuun mitoituslaskelmissa.

Tämä johtaa varmasti siihen, että koulutettuja hoitajia palkataan alan laitoksiin nykyistä vähemmän.

Kunnat ovat olleet ajamassa henkilöstömitoitusta nykyistä alemmas. Niiden tähtäimessä lienee ollut juuri se, että henkilöstön koulutustasosta voitaisiin joustaa.”